

A világ csupa felfedeznivaló!

Emlékszem, amikor a barátnőm örömmel sóhajtott fel egyéves kislánya születésnapja idején: „Jaj, ez a legjobb kor! Panna mellett egyre több szabadságom van.” A kislány körülbelül kilenc hónapos korában nekiállt – inkább nekilendült, hiszen mászni kezdett –, és szép fokozatosan elkezdte felfedezni a világot.

Panna önállósága és édesanyja öröme napról napra növekedett. Érthető, mert a gyermekek nagyjából tíz hónapos koruktól fokozott érdeklődéssel fordulnak a tárgyak felé. Ilyenkor szokták javasolni a szülőknek, hogy adják a kisgyermekük kezébe a kanalat, hogy kipróbálja, milyen eszközzel enni, illetve próbálják ki az alvós állatos altatást.

Nem szabad megijednünk, ha tíz-tizenkét hónapos gyermekünk huszonötödször is ledobja a kanalat a földre, letépi a szobanövény leveleit, vagy kiönti a vizet a pohárból – egyszerűen csak kíváncsi rá, mi hogyan működik.

egy új világ

Ezt a kíváncsiságot érdemes kihasználnunk: a kis felfedező tekintetét minden anyag és tárgy odavonzza, ezért szerencsés, ha mindenféle terepen engedjük mászni vagy tipegni. Megismerheti, milyen a kő vagy a padló tapintása, de szívesen időzik a fűben vagy a földön is.

Ha a gyermekünk télen kezd el mászni, akkor is jó eséllyel megismerheti a különféle anyagokat: egyfelől a lakás rejtett zugaiból előkerülő ruhák és ládikók segítségével, másfelől a korosztálynak megfelelő, e célra szerkesztett kiadványokból. Ilyenek a minivilág-sorozat Tapintós lapozói. Külön jelentősége van annak, hogy nem valós tárgyakkal kísérletezik a baba, hanem egy könyv lapjain. Számára belátható méretben jelenik meg a szoba vagy a mező, bármikor odalapozhat, bármikor megtapinthatja.

■ A sorozat négy téma köré csoportosítva ismerteti meg az egyéves korú gyermekekkel, mi minden vár rájuk otthon, falun, a gyerekszobában, vagy kikkel találkozhatnak az állatok világában. Ha egy-egy anyag a baba ujjának érintésekor még hangot is hallat, mint a szűrős bogáncs a Falu című kötetben, a kicsik még nagyobb örömeiket lelik a felfedezésben.

pontos tükre

Ez az időszak a beszédfejlődésben is nagyon fontos állomás. A mozgás- és beszédfejlődés összefüggéséről szakcikkek tucatjai szólnak: ahogy a gyermek mászni kezd, gagyogása is színesebbé válik. Amikor feláll, és egy-egy lépést tesz felénk, már érthetően formázza, hogy anya, apa, baba, és fokozatosan egyre több és több szó épül be a kicsi szókincsébe. Tény, hogy a beszéd a kisgyermekek érzelmeinek pontos tükre: meleg, beszédes környezetben szinte észrevétlenül tanulnak meg beszélni, de ha bármilyen érzelmezavar lesz úrrá rajtuk, az a beszédükön is azonnal tetten érhető.

bábok és babák

Az általános és beszédfejlődéssel kapcsolatban a könyvek mellett többen is beszámolnak a bábjáték jótékony hatásáról. A gyógypedagógusok egy csoportja szerint például a bábok és babák örömeit, vidámságot keltenek a gyermekekben. Mivel a kicsikre különösen jellemző az élménygondolkodás, egy-egy elvont fogalmat – mint például a becsületet, bátorságot – a bábjáték jobban közvetíti számukra, mint bármilyen nevelési célzatú beszéd.

kis kíváncsi tekintet

A minivilág egyéveseknek szóló Ujj-bújóska kötetei ötvözik a könyvet és a bábót. A tyúkanyó, a malac, a bárány és a tehén kis történeteit egyedül is felfedezhetik a kicsik: a könyvek – méretüknél, anyaguknál és színviláguknál fogva – épp az ő kezükbe valók. Ám ha anya vagy apa húzza az ujjára egyik-másik állatfigurát, a kis kíváncsi tekintetnek akkor is van keresnivalója: pásztázhatja a színes oldalakat, vagy bekukucskálhat a báboknak helyet adó lyukba. Értem hát a barátnőm sóháját: minden kornak megvan a maga szépsége. A 10-12 hónaposok számára a világ kísérletezés, felfedezés, tapasztalatszerzés – és nincs, ami megálljt parancsolhat a fantáziájuknak. Szerencsére.

www.minivilag.hu
Szakértő: Bencze Mariann
tanár, könyvszerkesztő

